

JYX

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Vaarala, Heidi; Rajala, Emilia

Title: Kestävä kehitys ja kielet : erottamattomat

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittajat 2024

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Vaarala, H., & Rajala, E. (2024). Kestävä kehitys ja kielet : erottamattomat. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 15(1). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-helmikuu-2024/kestava-kehitys-ja-kielet-erottamattomat>

(<https://www.kieliverkosto.fi/fi>)

Kestävä kehitys ja kielet – erottamattomat

14. helmikuuta 2024 | Kirjoittaneet: Heidi Vaarala ja Emilia Rajala

Kieliverkoston vuoden 2024 teemaksi on valikoitunut kestävä kehitys ja kielikoulutus. Vaihtoehtoisia teemoja pohtiessaan Kieliverkoston ohjausryhmä päätyi nopeasti ja yksimielisesti tähän teemaan, sillä sen nähtiin olevan ajankohtainen ja koskettavan kaikkia verkoston eri sidosryhmiä. Kestävää kehitystä on perinteisesti katsottu suppeasti ekologisen kestävyuden ja luonnontieteiden näkökulmasta. Kestävän kehityksen globaalissa toimintaohjelmassa **Agenda 2030:ssa** (<https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>) on esitetty 17 kestävän kehityksen tavoitetta. Näistä monet linkittyvät kuitenkin varsin helposti myös kieliin, kielten opetukseen ja tutkimukseen, esimerkiksi **Tavoite 4** (<https://kestavakehitys.fi/web/kestava-kehitys/agenda2030/tavoite-4>): Hyvä koulutus, **Tavoite 5** (<https://kestavakehitys.fi/web/kestava-kehitys/agenda2030/tavoite-5>): Sukupuolten tasa-arvo ja **Tavoite 10** (<https://kestavakehitys.fi/web/kestava-kehitys/agenda2030/tavoite-10>): Eriarvoisuuden vähentäminen. Myös muut tavoitteet tarjoavat porkkanoita pohdiskella yhteyksiä niiden ja kielikasvatuksen välillä.

Suomessa opetussuunnitelmiin, esimerkiksi Perusopetuksen opetussuunnitelma n perusteisiin on jo vahvasti kirjattu kestävä kehitys ja sitä on sanoitettu esim. *kestävän tulevaisuuden rakentamisena*, *kestävänä elämäntapana* ja *kestävänä arkena*. Myös monenlaista hyödyllistä opetusmateriaalia kestävästä kehityksestä on laadittu varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle. Opetusmateriaalien liittymäkohtia kielenopetukseen ei kuitenkaan ole havaittu, vaikka kieli on keskeinen osa monia kestävän kehityksen oppimateriaaleja. Tästä esimerkkinä Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla yhdessä varhaiskasvatusalan ammattilaisten ja lasten kanssa kehitetty **Kettumalli** (<https://helsinkioppi.hel.fi/wp-content/uploads/kettu-kirja.pdf>).

Mainiossa opetusmateriaalikonaisuudessa seitsemän kettua seikkailee omien kestävyysilmiöidensä kanssa. Retki-Ketun, Tarina-Ketun ja Kokki-Ketun kestävyysteemat sisältävät runsaasti nimenomaan tarinoita sekä kieleen ja ajatteluun liittyviä tehtäviä.

Teemavuosi näkyy Kieliverkoston toiminnassa monin tavoin. Jo takanapäin on professori Minna Maijalan pitämä Kari Sajavaara -luento (26.1.2024) aiheesta **Kestävää kehitystä edistävä kielikoulutus**, joka potkaisi teemavuoden käyntiin. Hybridinä järjestettyä tilaisuutta oli seuraamassa noin 90 henkeä. Vuoden aikana tulossa ovat kieliparlamentti (18.4.), jossa aihetta lähestytään luentojen ja työpajojen muodossa, Kieli, koulutus ja yhteiskunta -verkkolehden avoin teemanumero aiheesta toukokuussa sekä Ekko-hankkeen (<https://sites.utu.fi/ekko/>) toimittama teemanumero marraskuussa.

Minna Maijala Kari Sajavaara -luennolla: Kestävää kehitystä edistävä kielikoulutus

Professori Minna Maijala (FT, KT) työskentelee Turun yliopiston kieli- ja käännöstieteiden laitoksella kielten oppimisen ja opettamisen parissa. Hän toimii vastuullisena johtajana Koneen Säätiön rahoittamissa tutkimushankkeissa "Eettisesti kestävä kielten opetus" (<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fsites.utu.fi%2Fekko%2F&data=05%7C01%7Cex-kieliverkosto%40jyu.mail.onmicrosoft.com%7C5d7128ba493e49e5b18a08dbf0185f23%7Ce9662d58caa44bc1b138c8b1acab5a11%7C1%7C0%7C638367759699368034%7CUnknown%7CTWFPbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQljojV2luMzliLCJBTil6lk1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=JvAbI%2BKXbFX9zunGTGQ%2Fgaw1qLUYqQH6co3P5azC%2FVs%3D&reserved=0>) (2021–2025) ja Metsäsanoista metsätekoihin (2024–2027). Maijala on tehnyt tutkimusta liittyen paitsi kestävään kehitykseen kieltenopetuksessa, myös kulttuuritietoiseen vieraan kielen oppimiseen, kielten opettajan asiantuntijuuteen, saksa vieraana kielenä -didaktiikkaan ja oppikirjoihin.

Meille kaikille tuttuja teemoja kestävään kehitykseen liittyen ovat luonnonvarojen riittävyys ja niiden suojeleminen, mutta kestävä kehitys on paljon muutakin. Kestävä kehitys sisältää neljä ulottuvuutta: sosiaalisen, ekologisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyuden.

Kuvio 1. Kestävän kehityksen ulottuvuudet (Maijala ym. 2021)

Yllä oleva kuvio antaa esimerkkejä jokaisesta ulottuvuudesta: ekologinen keskittyy ilmastonmuutoksen torjuntaan, sosiaalinen ulottuvuus ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon, kulttuurinen huomioi kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden ja taloudellinen ulottuvuus käsittelee talouteen liittyviä ympäristövaikutuksia. Eettisyyteen ja kielelliseen tasa-arvoon liittyvät kysymykset linkittyvät sekä sosiaaliseen että kulttuuriseen ulottuvuuteen.

Mitä on kestävyyskasvatus?

Muistoluennolla Maijala nosti esiin kulttuurisen kestävyuden tavoitteet monikielisyydestä ja monikulttuurisuudesta sekä kulttuurisen perinnön ylläpidosta, jotka liittyvät vahvasti kielten opetukseen ja oppimiseen sekä tutkimiseen. Näiden lisäksi luennolla nousi esiin termi *kestävyyskasvatus*, jonka avulla saavutetaan kestävä kehityksen tavoitteet. Kestävyyskasvatus on kokonaisvaltaista, tilannesidonnaista, monitieteistä ja oppijalähtöistä. Kestävyyskasvatuksessa on tarkoitus kehittää oppijan autonomiaa, yhteiskunnallista osallistuvuutta, reflektointitaitoja, systeemistä ajattelua sekä kykyä ymmärtää eri kokonaisuuksien välisiä yhteyksiä.

Unesco näkee koulutuksen avaintekijänä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen. Kestävyyskasvatuksessa teemoja käsitellään monesta näkökulmasta samanaikaisesti ja oppimisen tulisi olla elinikäistä, monialaista sekä moniulotteista. Näitä sekä

kestävyyskasvatuksessa tärkeää tunneoppimista voidaan saavuttaa lisäämällä perinteiseen opettajajohtoiseen opetukseen toiminnallisia menetelmiä. Oppijoiden tulisi myös nähdä kestävä kehityksen merkityksellisyys oppituntien ulkopuolella, mitä esimerkiksi projektityöt voivat edistää.

Miten toteuttaa kestävyyskasvatusta oppitunneilla?

Maijalan mukaan kieltenopettajat ovat tutkimushaastatteluissa pohtineet, riittääkö oppilaiden tai opiskelijoiden kielitaito kestävyysteemojen käsittelyyn oppitunneilla. Lisäksi kielten opetuksessa kestävyyskasvatus on usein nähty vain kestävyysaiheiden käsittelynä oppikirjoissa, toisin sanoen vain sisältönä. Maijala kuitenkin esitti, että kestävyyskasvatus on myös kestävien opetusmenetelmien käyttämisestä, sekä kestävyysaiheiden käsittelyä kaikkien muiden teemojen osana. Kestävästä opetusmenetelmästä esimerkkeinä mainittiin kriittistä ajattelua edistävät projektityöt, tutkiva ja kokemuksellinen opettaminen, tehtäväperustainen oppiminen ja opettaminen sekä limittäiskieleily eli useiden kielten limittäinen käyttö. Kestävyyskasvatus on pohjimmiltaan arvopohjaista, ja tärkeää on tietoisuus oman toiminnan vaikutuksista sekä opetuksen taustalla vaikuttavista arvoista.

Tällä hetkellä kestävyyskasvatusta kuitenkin Maijalan mukaan toteutetaan hyvin opettajalähtöisesti ja fokus on usein yksilössä. Toteutus on opettajien tiedoista ja taidoista riippuvaa. Toinen haaste kestävyyskasvatuksen tavoitteiden saavuttamiselle on, kuinka linkittää kielten oppitunteja isoihin kokonaisuuksiin, kun huomio on sanavalinnoissa ja kielioppisäännöissä. Maijala kuitenkin painotti, että opettajat käyttävät jo paljon kestäviä opetusmenetelmiä kielten opetuksessa. Tärkeää olisikin tunnistaa näitä opetusmenetelmiä ja sanoittaa niitä auki, sillä se auttaa myös oppijaa tunnistamaan oppimiaan kestävyystaitoja, vaikka tunnin aihe ei itsessään käsitelisi kestävä kehitystä.

Mitä kieltenopettajat sanovat kestävyyskasvatuksesta?

Kielten opettajat olivat Maijalan tutkijaryhmineen tekemässä tutkimuksessa kertoneet haasteita kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa. Osa koki kestävä kehityksen joko liian haastavana aiheena tai sen liittyvän vain ympäristöteemaan. Kestävä kehitystä ei koettu itselle tärkeäksi, ja joskus myöskään oppijat eivät nähneet

teeman linkittyvän kielten opettamiseen lainkaan. Teeman käsittelyn nähtiin vievän aikaa muiden asioiden käsittelyltä, ja käsittelyä vaikeutti opettajan oma puuttuva tietopohja. Haasteeksi kestävä kehityksen käsittelyyn muodostui myös koulun kulttuuri, jossa teemalle ei annettu arvoa. Opettajat olivat tutkimuksen mukaan kokeneet suurta tarvetta lisäkoulutukselle kestävyyskasvatuksen tavoitteiden toteuttamiseen.

Maijala nosti esille myös tämänhetkisen kieltenopetuksen vahvuuksia: oppilaat saavuttavat kestävyyskasvatuksen vuorovaikutuksellisuuden tavoitteen, ja oppitunneilla tulee luontevasti esille kestävä kehityksen kulttuurinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Kieltenopetus kehittää oppijoiden demokratiataitoja laajasti.

Kielten opettamisen kestävä tulevaisuus

Luennon lopuksi Maijala käänsi katseensa kielikoulutuksen kestävään tulevaisuuteen. Hän näki pienilläkin teoilla olevan suuren vaikutuksen ja painotti toiminnallisiin menetelmiin perustuvaa opetusta ja sen kokonaisvaltaisuutta. Kielten opetuksen tulevaisuudessa hän näki teemoina eettisyyden, oikeuden tasavertaisen kielivarannon hankkimiseen koulutuksen kautta, sekä demokratian tavoitteiden ja maailmanrauhan edistämisen. Opettajien tulisi huomioida asenteiden tärkeys kestävyyskasvatuksessa sekä kielen opettamisen traditiot – erityisesti vuorovaikutuksellisuus. Konkreettisina esimerkkeinä kestävästä kehityksestä kieltenopetuksessa Maijala mainitsi, että opettajat voivat opetuksessaan ohjata oppijoita vastuulliseen matkailuun tai siihen, kuinka kohdata ihmisiä eri kulttuuritaustoista sekä pohtia yhdessä oppilaiden kanssa, millaista kielitaitoa tarvitaan tulevaisuuden ammateissa. Maijala painotti luokkahuonekäytänteiden merkitystä ja kielten opetusta myönteisesti ja tasa-arvoisesti. Hän peräänkuulutti täydennyskoulutuksen tarvetta, sekä kestävä kehityksen ottamista opettamisessa ja oppimisessa myös tutkimuksen kohteeksi. Maijala totesi lopuksi, että meillä ei ole varaa olla toteuttamatta kestävyyskasvatusta myös kieltenopetuksessa.

Kuva 1: Minna Maijala Kari Sajavaara -luennon puhujana

(Kuva: Heidi Vaarala)

Luennon tallenne saatavilla Kieliverkosta

Luennon tallenne on nyt saatavilla Jyväskylän yliopiston Moniviestimessä. Mikäli haluat pääsyn tallenteeseen, ota yhteyttä kieliverkosto@jyu.fi (<mailto:kieliverkosto@jyu.fi>). Luento on tekstitetty suomeksi. Se sopii hyvin esimerkiksi kielenopettajaopiskelijoiden keskustelunavaajaksi opettajankoulutuksessa.

Luennon jälkeen jaettiin **kaksi Kari Sajavaaran nimeä kantavaa tunnustuspalkintoa**, toinen ansiokkaasta soveltavan kielentutkimuksen alan väitöskirjasta ja toinen yhteiskunnallisesti merkittävästä työstä kielten alalla.

Elisa Repo palkittiin ansiokkaasta väitöskirjasta

Filosofian tohtori Elisa Revolle myönnettiin tunnustuspalkinto ansiokkaasta soveltavan kielentutkimuksen alan väitöskirjasta. Hänen väitöskirjansa otsikko on "Together towards language-aware schools. Perspectives on supporting increasing linguistic diversity" (<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-9178-5>) (Yhdessä kohti kielitietoista koulua. Näkökulmia lisääntyvän kielellisen moninaisuuden tukemiseen). Työ on tehty Turun yliopiston kasvatustieteellisessä tiedekunnassa, Opettajankoulutuslaitoksella.

Elisa Revon väitöstutkimus koostuu viidestä korkeatasoisesta artikkelista, joissa tarkastellaan sitä, miten suomalaisissa kouluissa tuetaan kielellistä moninaisuutta. Revon erityisen huomion kohteena on kielitietoisuus. Hän tutki kielitietoisuuden toteutumista opettajien, oppilaiden sekä opettajiksi opiskelevien näkökulmasta. Kielipoliittiset linjaukset täytyy neuvotella jokaisella koulutusjärjestelmän tasolla perusteellisesti ennen kuin ne siirtyvät käytänteiksi.

Osatutkimus monikielisissä kouluissa työskentelevien opettajien puhetoivoista osoitti, että opettajilla oli erilaiset valmiudet kohdata monikielisiä oppilaita: joillakin opettajilla valmiudet olivat erinomaiset, toiset taas näkivät kielitietoisuuden itsensä ulkopuolella tapahtuvaksi ja saattoivat jaotella opetettavan ryhmän meihin ja heihin. Oppilaiden näkökulmasta tarkasteltiin sitä, mitä kokemuksia heillä oli pedagogisista käytänteistä ja ensikielen arvostuksesta, sekä sitä, kuinka haastavaksi oppilaat kokivat oman osallistumisensa opetuskielillä. Kielenoppijan oman äidinkielen rooli oppimisessa ja opetuksessa oli oppilaille tärkeä. Revon tutkimus vahvisti aiempia tutkimustuloksia.

Repo havaitsi tutkimuksessaan, että kieltä opetteleville oppilaille yhteistoiminta muiden kanssa loi paremmat mahdollisuudet selvitä oppituntien tehtävistä. Oppimateriaalien mielekkyyttä voitaisiinkin lisätä niin, että tehtävät laadittaisiin yhteistoimintaan ohjaaviksi ja näin kielen merkityksistä neuvottelu tulisi kaikkien oppilaiden ulottuville. Erityisesti tietoineiden tekstien haasteellisuus oppijalle on todettu aiemminkin toisen kielen oppimisen tutkimuksessa, ja Revon tulokset haastavat oppikirjantekijöitä entistä paremmin huomioimaan niin kielenoppijat kuin nykykoululaiset, joiden lukutaidon kehittäminen on tarpeen.

Opettajankoulutusta tarkastellessa selvisi, että niiden kurssi- ja opetussuunnitelmadokumentit ohjasivat käsittelemään monikielisyyteen liittyviä kysymyksiä pääasiassa suomi toisena kielenä -opetuksessa. Monikielinen pedagogiikka ja sen toteuttaminen vaatisi myös muiden aineiden opettajien mukaan ottamista, esimerkiksi monikielisen pedagogiikan mallintamista tietoineissa jo opettajaopintojen aikana. Tiedonalan kielenkäyttötapojen tuntemus ja sisältöjen kielellinen saavutettavuus kaikille oppijoille ovat edellytys yhdenvertaisille oppimisen mahdollisuuksille.

Elisa Repo peräänkuuluttaa erityisesti opettajankoulutuksen ja opettajien täydennyskoulutuksen kehittämistä. Kieli on kaikkien aineiden oppimisessa keskeinen tekijä, ja sillä osoitetaan kullekin

tiedonalalle ominaisia ajattelun ja tiedon rakentamisen taitoja. Kielenoppimisen tutkimustiedon tuominen muidenkin kuin kielialan asiantuntijoiden käyttövoimaksi auttaisi kehittämään kestäviä ratkaisuja siihen, miten monikieliset oppilaat saisivat yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia ja tulla osallisiksi yhteiskunnassamme. Kielitietoisuuden tukemiseen pitäisi toden teolla saada resursseja ja täydennyskoulutusta ja ryhtyä vihdoin toimeen.

Elisa Repo kiitti Kieliverkosta palkinnosta ja totesi kiitospuheessaan, että kielitietoinen koulu luodaan yhteistyössä ja koulutusjärjestelmän eri tasoilla. “Kielen keskeisyyden merkityksestä on keskusteltava kaikkialla opettajankoulutuksesta oppimateriaaleihin ja opettajanhuoneisiin”, hän muistutti.

Kuva 2: Elisa Repo kukitettuna

(Kuva: Heidi Vaarala)

Miguel Peltomaa palkittiin yhteiskunnallisesti merkittävästä kieliin liittyvästä työstä

Yhteiskunnallisesti merkittävästä kieliin liittyvästä työstä palkinnon sai Miguel Peltomaa. Hän on tuonut suomalaista viittomakieltä ja kaksikielisyyttä suuren yleisön tietouteen mediassa Ylen toimittajana, viittomakielisen Pikku-Kakkosen juontajana sekä tulkitsemalla Uuden Musiikin Kilpailun kappaleita viittomakielellä. Miguelin äidinkielet ovat suomi ja suomalainen viittomakieli. Miguel on kautta linjan pyrkinyt korjaamaan vääriä käsityksiä viittomakielestä ja levittänyt tietoutta kuulovammaisuudesta medialle antamissaan haastatteluissa. Hänen työnsä merkittävyys on huomioitu myös valtakunnallisesti, sillä viime vuoden lopulla hänet nähtiin Linnan juhlien vieraiden joukossa.

Kiitosvideossaan Miguel Peltomaa muistutti, että viittomakielistä puhuttaessa ei puhuta vain kielestä vaan kieli- ja kulttuurivähemmistöstä. Viittomakielisten yhteisöjen historiassa on epäoikeudenmukaisia ja ihmisoikeuksia sortavia tapahtumia, mutta Peltomaa kokee, että tänä päivänä yhteisöt katsovat kohti valoa. Viittomakielistä tarjontaa on mediassa yhä enemmän ja viittomakieliset saavat itse olla mukana rakentamassa sisältöjä - heidän ovat parhaita asiantuntijoita siinä, millaiset sisällöt palvelevat heitä parhaiten. Peltomaa näkee tärkeänä, että viittomakielisillä on tilaa viittoa ja kertoa oma tarinansa. Videollaan Peltomaa muistutti, että viittomakieli ei ole trendi, vaikka sen representaatio on valtaväestön silmissä kasvanut. Viittomakieli on vähemmistöryhmän koti, kulttuuri ja kieli. Peltomaa näkee kaksikielisyyden lahjana, joka on mahdollistanut myös työn viittomakielisenä artistina. Lempiviittomansa ”lupauksen” kautta Peltomaa kertoi lupauksestaan tehdä oman työnsä kautta viittomakielisyyttä ja kaksikielisyyttä yhä tunnetummaksi.

Kuva 3: Miguel Peltomaa - viittomakielen puolestapuhuja

(Kuva: Nelli Kenttä)

Peruskoulu puhututtaa

Peruskoulu on jälleen kuohututtanut suomalaisissa medioissa, ja aiheesta on juuri julkaistu Kieliverkoston Puhutaan kielikoulutuksesta -podcastissa uusi jakso ”Peruskoulu puhututtaa”, jossa haastatellaan kouluneuvos Jorma Kauppista. Jaksossa Kauppinen kertoo, miltä hänen mielestään peruskouluissa tällä hetkellä näyttää. Mikä on jo hyvin ja mitä voisi tehdä paremmin? Jaksossa sivutaan myös Pisatulosten laskua, digilaitteiden käyttöä koulussa, opetus suunnitelman perusteiden laadintaa ja itseohjautuvuutta. Käy kuuntelemassa uusin

jakso esim. [Spotifystä](#).

(<https://open.spotify.com/episode/4cXPZPz8c4m40hAkM3nU7n?si=12729e4f06a94c76>) Podcast-jaksot ovat saatavilla tekstitettyinä [Moniviestimessä](#)

(<https://moniviestin.jyu.fi/ohjelmat/hum/solki/kieliverkosto/puhutaan-kielikoulutuksesta-podcast>).

Verkkolehden artikkelit herättelevät ja virittävät keskusteluun

Teija Kangasvieri ja Antti Suomela käsittelevät artikkelissaan tärkeää ja valitettavan vähän keskusteltua teemaa rehtoreiden roolista kielikoulutuspoliittisina toimijoina. Tutkijat saivat vastauksia kyselynsä 126 rehtorilta ympäri Suomea, joukossa oli mm. alakoulun, yläkoulun ja yhtenäiskoulun rehtoreita. Kiinnostavien tulosten mukaan rehtoreista yli puolet koki olevansa kielikoulutuspoliittinen toimija, joiden tahtotila rehtorina oli se, että koulun oppilailla olisi halutessaan mahdollisuus monipuoliseen kieltenopiskeluun. Vaikka rehtoreiden ajasta kilpailevat niin pedagoginen johtajuus kuin talous- ja henkilöstöjohtaminenkin, rehtorit pystyvät yleensä vaikuttamaan oppilaitoksensa kielitarjontaan. Rehtori ja opettaja, lue lisää tutkimuksen tuloksista artikkelista!

Babel Hajjar kirjoittaa oman äidinkielen opettamisen haasteista päättötyöhönsä pohjaavassa artikkelissa. Hajjar tutki päättötyössään, kuinka muun muassa ikäerot, eri kielten variantit ja osaamistasojen erot vaikuttavat oman äidinkielen tuntien suunnitteluun. Tutkimuksessa selvisi, että haastatelluista opettajista vain puolet pohti eri kielten variantteja tehdessään tuntisuunnitelmia. Opettajat käyttivät useita eri strategioita eriyttämisessään, mikä on tärkeää oppilasryhmien ollessa heterogeenisiä. Suureksi haasteeksi oman äidinkielen opettamisessa nousee kuitenkin arviointi.

TUVA-koulutus on tutkintokoulutukseen valmistava koulutus, jonka toiminta alkoi elokuussa 2022. TUVAssa yhdistyivät aiemmat nivelvaiheen koulutukset eli perusopetuksen lisäopetus, lukioon valmentava LUVA-koulutus sekä ammatilliseen koulutukseen valmentava VALMA-koulutus. Jyväskylän ammattikorkeakoulun (JAMK) ammatillisessa opettajakorkeakoulussa järjestettiin täydennyskoulutus TUVA-koulutuksessa työskenteleville ohjaajille ja opettajille. Kouluttajat **Anu Mustonen ja Seija Eskola** kirjoittavat havainnoistaan, joita he tekivät koulutuksen aikana. Suomi toisena kielenä -opettajilla on suuri tarve täydennyskoulutukselle, alalle tulee jatkuvasti nuoria opettajia ja

myös alanvaihtajia on. He tarvitsevat lisää tietoa, osaamista ja menetelmiä monikielisen ja -kulttuurisen ryhmän opettamiseen. Täydennyskoulutuksessa mahdollistuvalla vertaistuellalla on suuri merkitys opettajana jaksamiseen.

[Kielibuusti.fi \(https://www.kielibuusti.fi/fi\)](https://www.kielibuusti.fi/fi) -sivusto tarjoaa malleja ja työkaluja korkeakoulutettujen kansainvälisten osaajien kielenoppimiseen ja sen tukemiseen. **Jepa Viinanen** kirjoittaa Kielibuusti.fi-sivustosta tehdystä käyttäjä- ja käytettävyytutkimuksesta, jonka tarkoituksena on ohjata sivuston jatkokehitystä. Tyytyväisimpiä olivat S2- ja R2-opettajat, jotka löysivät sivustolta opetusmateriaalia ja vinkkejä opetuksensa kehittämiseen sekä työpaikoilla tapahtuvaan oppimiseen. Työnantajat olivat tyytyväisiä siihen, että sivusto oli auttanut tekemään muutoksia työpaikan kielikäytänteisiin.

Parannettavaa löytyi siitä, että sivuston tarkoitus, tavoite ja kohderyhmät kävisivät paremmin ilmi. Myös käytettävyyden kohentamisessa on vielä tekemistä, jotta sopivan sisällön löytäminen koettaisiin helpoksi. Kielibuusti.fi-sivustolle on edelleen tulossa lisää materiaalia.

Anastasia Shappo ja Johanna Viimaranta kirjoittavat Shappon pro gradu -työhön pohjautuvassa artikkelissaan kääntämiskilpailusta, jonka pamamabook.ru-verkkolehti järjesti eri maissa asuville venäjää taitaville, kaksikielisille lapsille ja nuorille. Kilpailun tavoitteena oli lisätä osallistujien motivaatiota oppia kieliä sekä tuoda esiin heidän taitojaan kielissä. Kirjoittajat tarkastelevat sitä, miten osallistujat menestyivät käännöskilpailussa ja mikä menestykseen vaikutti. Heidän havaintojensa mukaan osallistujan perhetausta ja kotona käytetty kieli vaikuttivat lasten ja nuorten kielitaitoon. Shappo ja Viimaranta kehottavat myös pohtimaan kääntämisen merkitystä kielenoppimisessa.

Edellisessä verkkolehdessemme julkaistiin professori Tommi Jantusen artikkeli [Onko suomalainen viittomakieli uhanalainen?](https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-joulukuu-2023/onko-suomalainen-viittomakieli-uhanalainen)

(<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-joulukuu-2023/onko-suomalainen-viittomakieli-uhanalainen>) Artikkelissa hän pohti sitä, onko uhanalaisuusstatus paras keino edistää suomalaisen viittomakielen elinvoimaisuutta ja onko akateemista yhteisöä keskustelutettu tarpeeksi päätöksenteossa. Tässä lehden numerossa Kuurojen liitto ry:n toimijat **Markku Jokinen, Kaisa Alanne, Pirkko Selin-Grönlund ja Leena Savolainen** ryhtyvät debattiin Jantusen kanssa ja kirjoittavat vastineen hänen artikkeliinsa.

Vastineessa nostetaan esiin, että työskentely viittomakielisten yhteisössä ruohonjuuritasolla antaa laajan kuvan sekä näkyvistä että näkymättömiin jäävistä viittomakielisten arjen ongelmista. Kirjoittajien näkemys viittomakielen käytön mahdollisuuksista eroaa Jantusen esiin nostamista seikoista, ja he toivottavat akateemisen yhteisön mukaan päätöksentekoon.

Heidi Vaarala työskentelee Kieliverkostossa ja Soveltavan kielentutkimuksen keskuksessa yliopistotutkijana.

Emilia Rajala työskentelee Kieliverkostossa projektitutkijana.

Lähteet:

Maijala, M., Heikkola, L. M., Laine, P., Mutta, M., Mäntylä, K., Rose, J. & Vaakanainen, V. (2021). Eettisyys ja kestävä kehitys kielten opetuksen ja kielten opettajien koulutuksen tulevaisuuden haasteena. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 12(2). Saatavilla:

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2021/eettisyys-ja-kestava-kehitys-kielten-opetuksen-ja-kielten-opettajien-koulutuksen-tulevaisuuden-haasteena>
(<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2021/eettisyys-ja-kestava-kehitys-kielten-opetuksen-ja-kielten-opettajien-koulutuksen-tulevaisuuden-haasteena>)

Artikkeliin viittaaminen

Vaarala, H. & Rajala E. (2023). Kestävä kehitys ja kielet – erottamattomat. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 15(1). Saatavilla:

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-helmikuu-2024/kestava-kehitys-ja-kielet-erottamattomat>
(<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-helmikuu-2024/kestava-kehitys-ja-kielet-erottamattomat>)